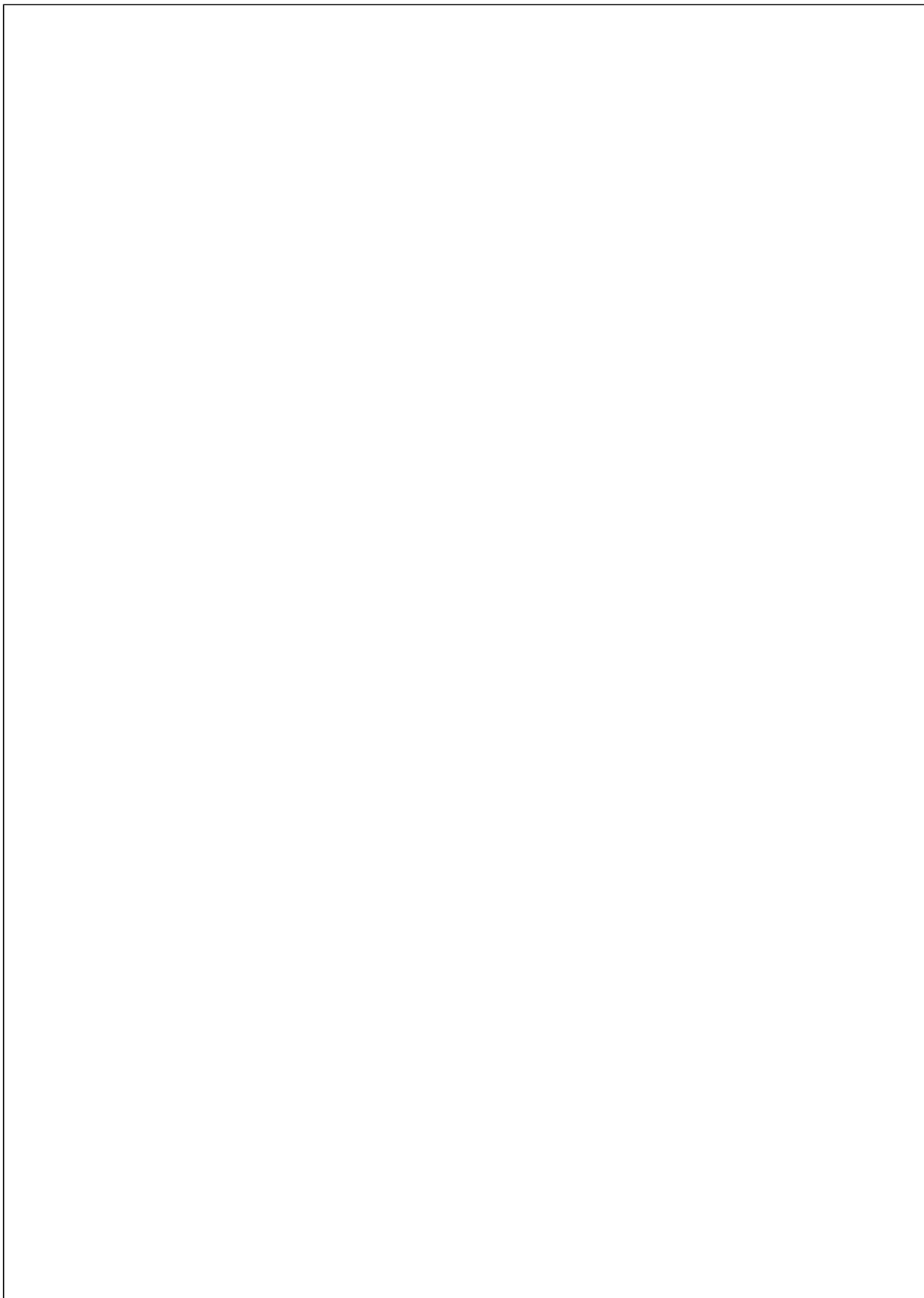

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/209097,Pawel-Zoladek-Rodzina-Szczyglowskich-w-walce-o-niepodlegla-Polske.html>

27.02.2026, 01:48

Paweł Żołądek: Rodzina Szczygłowskich w walce o niepodległą Polskę

W Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej Delegatura w Kielcach znajduje się skromny zbiór pamiątek dotyczących rodziny Szczygłowskich, z której ojciec, matka i córka aktywnie angażowali się w walkę o niepodległą Polskę.

10.12

[Archiwum IPN](#) [Armia Krajowa](#) [Konspiracja](#) [Niepodległość](#) [Okupacja niemiecka](#) [Polskie wojsko](#)

Jan Szczygłowski urodził się 10 grudnia 1893 r. w Kielcach. W 1914 r. jako młodzieniec wstąpił do I Brygady Legionów Polskich. W szeregach jednostki brał udział m.in. w bitwach pod Jastkowem (31 lipca–3 sierpnia 1915 r.) i Kostiuchnowką (4–6 lipca 1916 r.), za które został odznaczony Krzyżem Walecznych. W trakcie działań wojennych został dwukrotnie ranny. Podczas kryzysu przysięgowego w lipcu 1917 r. odmówił dotrzymania braterstwa broni cesarzom Niemiec i Austro-Węgier. W konsekwencji został internowany w obozie w Szczypiornie, skąd wraz z innymi jeńcami został zwolniony po upływie roku.

Jan Szczygłowski – żołnierz 4 pp. Leg.

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości Jan Szczygłowski postanowił wstąpić do odrodzonego Wojska Polskiego. Jako zawodowy podoficer w stopniu podchorążego został przydzielony do 4. pułku piechoty Legionów w Kielcach – jego rodzinnym mieście. Był niezwykle aktywnym, wysportowanym człowiekiem. Spośród kolegów wyróżniał się niezwykłą sprawnością fizyczną, co zostało zauważone przez dowódców. W 1927 r. spotkało go z tego powodu wyróżnienie. Jako jedyny z zawodowych wojskowych w jednostce został skierowany na dwuletni kurs do Centralnego Instytutu Wychowania Fizycznego w Poznaniu.

Po powrocie do Kielc w 1929 r. Jan Szczygłowski zaangażował się w działalność harcerską jako instruktor Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego (WF i PW). Obozy organizowali czołowi działacze Związku Harcerstwa Polskiego (ZHP) m.in. harcmistrz Stefan Krzeziński (podczas II wojny światowej rozstrzelany przez Niemców w Kielcach) oraz Polski Czerwony Krzyż (PCK).

W latach 30. Jan Szczygłowski był uczestnikiem obozów dla junaków, gdzie szkolił młodzież w dziedzinie Przysposobienia Wojskowego. Ostatni obóz, w którym brał udział, odbył się w miesiącach lipiec–sierpień 1938 r. w Staszowie. Jak wspominała jego córka Halina Szczygłowska, ojciec często zabierał na wyjazdy ją oraz swoją żonę Władysławę. Rodzina wyjeżdżała m.in. do Suchedniowa, Niwek Daleszyckich, Małogoszczy. Jan Szczygłowski był bardzo lubiany i ceniony przez młodzież, a także przełożonych w jednostce wojskowej. W 4 pp Leg. dosłużył się stopnia starszego sierżanta.

Podczas wojny obronnej Polski we wrześniu 1939 r. Jan Szczygłowski został zmobilizowany w drugim rzucie jako żołnierz 4 pp. Leg. Podczas czwartego dnia walk kompania, w której służył, została rozbita pod Radomiem. Uniknął wówczas niewoli i wraz z kilkoma żołnierzami postanowił odnaleźć jednostkę, w której mógłby kontynuować walkę. Po przeprawie przez Wisłę trafił w okolice Dębina. Tam dowiedział się o formowaniu Samodzielnej Grupy Operacyjnej „Polesie”

gen. Franciszka Kleeberga, do której postanowił się zaciągnąć. Jan Szczygłowski przeszedł cały szlak bojowy jednostki, walcząc w wielu potyczkach oraz słynnej bitwie pod Kockiem stoczonej 5 października 1939 r. Po kapitulacji dostał się do niemieckiej niewoli i przebywał w niej do zakończenia wojny. Przebywał w Stalagu II A w Neubrandenburg, Stalagu II D w Stargardzie oraz Stalagu XI B Fallingbommel.

W 1947 r. Jan Szczygłowski wrócił z niewoli i podjął pracę jako urzędnik w Zakładach Wytwarzania Metalowych w Kielcach. Powrócił także do swojej dawnej pasji – sportu. Aktywnie angażował się w działalność klubu sportowego Stal SHL Kielce, gdzie prowadził sekcję bokserską. Przez lata dał się poznać jako doskonały trener. Jego wychowankiem był utytułowany Leszek Drogosz – trzykrotny mistrz Europy oraz brązowy medalista igrzysk olimpijskich w Rzymie z 1960 r. w wadze półśredniej.

Jan Szczygłowski zmarł w 1972 r. Jako dzielny żołnierz i oddany patriota został odznaczony: Krzyżem Niepodległości, Krzyżem Walecznych, Srebrnym Krzyżem Zasługi, Odznaką 10-lecia 4 pp. Leg., Odznaką Pamiątkową 4 pp. Leg., Odznaką Zasłużonego Działacza Sportowego, Odznaką 100 lat Polskiego Sportu.

► [Czytaj więcej na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Archiwum IPN, Armia Krajowa, Konspiracja, Niepodległość, Okupacja niemiecka, Polskie wojsko

Artykuł